

Yttrande om förslag till ändringsförfattningar i Boverkets förslag till föreskrifter om energihushållning 10297/2025

Inledning

Samhällsservicenämnden i Ljusdals kommun är byggnadsnämnd enligt plan- och bygglagen (2010:900) och ansvarar för bygglovsprövning samt tillsyn enligt 11 kap. PBL. Nämnden ser positivt på ambitionen att stärka energihushållningen i byggnadsbeståndet. En effektivare energianvändning är en viktig del av klimatomställningen och ett område där kommunerna har en tydlig roll.

Samtidigt behöver nya föreskrifter vara praktiskt genomförbara. För att uppnå den avsedda effekten krävs att kommunerna ges rimliga organisatoriska och ekonomiska förutsättningar att utföra sitt uppdrag. Detta yttrande tar därför sikte på hur förslaget påverkar byggnadsnämndens tillsynsansvar i en mindre kommun.

Tillsynsuppdragets förändring

De föreslagna energikraven omfattar även redan uppförda lokalbyggnader. Det innebär att tillsynen inte enbart aktualiseras i samband med bygglov eller anmälan, utan även i förhållande till befintliga byggnader där något ärende inte pågår.

Detta är en tydlig förändring jämfört med dagens tillsynsmodell, som i huvudsak är ärendestyrd och reaktiv. För att följa upp energikraven krävs i praktiken att kommunen arbetar mer systematiskt med det befintliga beståndet. Det handlar om att identifiera berörda byggnader, ta del av energideklarationer och vid behov vidta åtgärder.

För Samhällsservicenämnden innebär detta en breddning av uppdraget. Det är inte fråga om en mindre justering i arbetsmetod utan om en ny dimension i tillsynsarbetet.

Organisatoriska förutsättningar

Samhällsservicenämnden består av tre bygglovhandläggare, en samordnande bygglovhandläggare som handlägger ärenden motsvarande cirka 40 procent av heltid samt en tillsynshandläggare. Verksamheten hanterar årligen omkring 600 ärenden, inklusive ärenden genom samverkansavtal.

Organisationen är dimensionerad utifrån nuvarande lagstiftning och ett tillsynsarbete som i huvudsak är händelsestyrt. Någon systematisk energitillsyn av det befintliga byggnadsbeståndet bedrivs inte i dag.

Införandet av retroaktiva energikrav innebär därför att nya arbetssätt behöver utvecklas. En initial genomgång av berörda byggnader kommer att kräva tid och resurser. För en mindre organisation innebär detta ett reellt tillskott av arbetsuppgifter, särskilt under de första åren.

Det är viktigt att detta beaktas, så att inte andra lagstadgade tillsynsområden påverkas negativt.

Datum

SAMHÄLLSSERVICENÄMNDEN

Kompetens och vägledning

Energiprestanda är ett tekniskt område som ställer särskilda krav på kompetens. Bedömningar av energideklarationer och gränsvärden för energiprestanda kräver sakkunskap som inte i dag finns inom nämndens organisation.

För att säkerställa en likvärdig och rättssäker tillämpning behövs tydlig nationell vägledning och praktiskt inriktat metodstöd. Detta är särskilt angeläget för mindre kommuner, där tillgången till specialistkompetens är begränsad.

Om reformen ska få avsedd effekt är det avgörande att kommunerna ges möjlighet att bygga upp nödvändig kunskap i god tid före ikraftträdandet.

Ekonomiska konsekvenser

Den tillsyn som föreslås avser byggnader som inte är föremål för pågående ärenden och kan därför inte finansieras genom avgifter. Kostnaden faller därmed inom den skattefinansierade verksamheten.

När staten utvidgar kommunernas uppdrag aktualiseras finansieringsprincipen. Samhällsservicenämnden bedömer att det är viktigt att de ekonomiska konsekvenserna för kommunerna redovisas tydligt och att finansieringsfrågan klargörs innan föreskrifterna träder i kraft.

För mindre kommuner kan även ett begränsat tillskott av arbetsuppgifter få påtagliga effekter. Detta behöver beaktas i den fortsatta beredningen.

Avslutande bedömning

Samhällsservicenämnden delar målsättningen att stärka energihushållningen i byggnadsbeståndet. Samtidigt innebär de föreslagna föreskrifterna en tydlig utvidgning av tillsynsuppdraget, med nya krav på kompetens och resurser.

För att reformen ska kunna genomföras på ett rättssäkert och hållbart sätt behövs en fördjupad analys av konsekvenserna för kommunerna, klargjord finansiering samt nationellt stöd i genomförandet.